
ÚVODNÍK

Chvála obecné psychopatologie

Pavlovský P.

Lze jen s vděčností vzpomínat na naše učitele, kteří zdůrazňovali důležitost znalostí obecné psychopatologie, která nám umožňuje pohybovat se v našem oboru s poněkud větší jistotou než soudí někteří kolegové, nepsychoiatri, pro které je existence objektivních psychopatologických příznaků někdy obtížně srozumitelná. Smutným příkladem takového nepochopení může být rozsáhlý přípis jednoho soudního znalce z oboru všeobecného lékařství, kterým se zcela spontánně obrátil na jistý okresní soud s cílem podat bezpříkladnou kritiku psychiatrického znaleckého posudku jedné naší zkušené kolegyně. Uvedl mj., že psychické poruchy jsou ze všech onemocnění nejhůře objektivizovatelné, velmi nesnadno lze ověřit samotnou diagnózu a zvláště stupeň postižení. Hodnocení psychické poruchy záleží dle jeho názoru na tom, co pacient sám lékaři sděluje, přičemž uplatnění subjektivních faktorů je při hodnocení maximální a jedinec motivovaný k získání co největšího odškodnění může své potíže všelijak zveličovat, zkreslovat i simulovat, takže se objevily názory, že hodnocení duševních poruch pro posudkové účely by bylo správnější vůbec neodškodňovat. Svě úvahy vyvrcholil názorem, že dojde-li k předmětné poruše zdraví (tedy psychické poruše? – pozn. autora) ve věku nad 70 let, je podle něho správné odškodnění vůbec nenavýšovat.

Samozřejmě že klademe velký důraz na subjektivní údaje pacienta, ale od toho jsme odborníky, abychom byli schopni je posoudit jako objektivní symptomy určité poruchy. Nejsme na tom o mnoho hůře než třeba internista, který při vyšetřování pacienta s anginou pectoris, který je v okamžiku vyšetření bez bolesti, posoudí jeho údaje o prodělaných záchvatech bolesti jako velmi cenné a na jejich podkladě dojde ke správné diagnóze. Stejně tak pacient stěžující si na úzkostně depre-

sivní náladu nemusí v okamžiku našeho vyšetření jevit zjevnou úzkost a depresi, a přesto rozbořením jeho údajů docházíme k přesvědčení, že jím popisované údaje mají charakter objektivního příznaku a nikoli účelovosti nebo dokonce simulace.

Proto v pregraduální výuce (a samozřejmě adekvátně o to více ve výuce postgraduální) klademe takový důraz na důležitost a užitečnost správného rozpoznání jednotlivých symptomů; ve své pedagogické praxi poměrně často narážíme na situaci, že studenti zpočátku znalost psychopatologických pojmů podceňují, před zkouškou zjišťují, že není snadné se jim naučit a pak ke svému překvapení se musí dostavit k opravnému termínu.

Právě jasně definované psychopatologické pojmy nám umožňují vzájemné porozumění i na mezinárodní úrovni; důležitost této skutečnosti m.j. potvrzují i publikace WHO (zejména Slovník psychiatrických termínů a MKN-10 – diagnostická kritéria pro výzkum, s nimiž se mohli čeští čtenáři seznámit díky iniciativě PCP). Dokonalá znalost psychopatologické terminologie je neocenitelná zejména v soudně znalecké činnosti, kde na jejím základě můžeme věrohodně prokazovat způsobilost či nezpůsobilost k právním úkonům, zachování, snížení či vymizení rozpoznávacích a ovládacích schopností nebo hodnotit ztížení společenského uplatnění. Jedině takto vybaveni můžeme úspěšně odolávat nejrůznějším osočováním ze subjektivního hodnocení a dalším atakům právních zástupců strany, v jejíž neprospěch náš znalecký posudek vyznívá.

Slouží nám ke cti, že i nejnovější české učebnice psychiatrie pokračují v dosavadní tradici a obecné psychopatologii věnují dostatek prostoru.

*Doc. MUDr. Pavel Pavlovský, CSc.
Psychiatrická klinika 1. LF UK a VFN, Praha*